

گفتمان پژوهی «مدیریت اسوه»

در نخستین نشست از سلسله نشست‌های گفتمان پژوهی «مدیریت اسوه»، نکات قابل تأملی درباره مدیریت اسلامی مطرح شد و صاحب‌نظران بر استخراج مؤلفه‌های مدیریتی از دل احادیث و روایات تأکید کردند.

اول، نشست گفتمان پژوهی، ۱۷۱#&:مدیریت اسوه» آفت زمینی به نام رئیس‌ستیزی/ راز سن ۶۳سالگی نزد علامه حسن‌زاده

در نخستین نشست از سلسله نشست‌های گفتمان پژوهی ۱۷۱#&:مدیریت اسوه»، نکات قابل تأملی درباره مدیریت اسلامی مطرح شد و صاحب‌نظران، با استخراج مؤلفه‌ها، مدیریت، از دل احادیث و روایات تأکید کردند. به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، نخستین نشست از سلسله نشست‌های گفتمان پژوهی ۱۷۱#&:مدیریت اسوه» صبح امروز در خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد که به بررسی کتاب ۱۷۱#&:مدیریت اسلامی» تألیف حجت‌الاسلام محمدحسین ابراهیمی اختصاص داشت.

* همایش مدیریت اسلامی سال آینده برگزار می‌شود

در ابتدا حجت‌الاسلام حسن ناصری‌پور دبیر اندیشکده اسوه در سخنان کوتاهی گفت: امروز جامعه ما نیاز به مدیریتی دارد که مبنای آن اخلاق باشد و جامعه به صورت حدیثی و روایی اداره شود.

وی با بیان اینکه ۱۲۸ کتاب درباره مدیریت اسلامی نگاشته شده است، افزود: در این باره سؤالی که مطرح بود این است که آیا مدیر فقط باید مسلمان باشد یا آن مدیریت هم اسلامی باشد؟! در کتاب‌هایی که بررسی کردیم به این نکته رسیدیم که در بخش اجرایی اما و اگرهای بسیاری وجود دارد، از جمله اینکه روایات را چگونه می‌توان در سطح مدیریت کلان پیاده‌سازی کرد؟

دبیر اندیشکده اسوه در پایان سخنان خود به برگزاری همایشی با موضوع مدیریت اسلامی در سال آتی اشاره کرد و افزود: سعی می‌کنم تا آبان سال آینده که همایش اصلی ما برگزار می‌شود، ماهی یک جلسه برگزار کنیم تا همایش اصلی با غنای بیشتری همراه باشد.

* تحقق ۱۷۱#&:عدالت اجتماعی» نشانه اجرای مدیریت اسلامی است

به گزارش فارس، در ادامه این نشست، میزگرد نقد و بررسی کتاب ۱۷۱#&:مدیریت اسلامی» با حضور حجج الاسلام ابراهیمی (مؤلف کتاب)، حسینی نیشابوری و قدس (منتقدان) و سید ابراهیم هاشم‌ورزی (دبیر میزگرد) برگزار شد.

هاشم‌ورزی در ابتدای این نشست، مقدماتی را از میزگرد ارائه کرد. وی مدیریت را از ضرورت‌های جهان خواند و گفت: خداوند را ۱۷۱#&:مدیر الامور» می‌خوانیم و در آغاز هر سال به مدیریت او اعتراف می‌کنیم: یا مدبر اللیل و النهار! بدون شک اگر جهان لحظه به لحظه از مدیریت و فیض خداوند برخوردار نبود، اندکی پایدار نمی‌ماند.

معاون فرهنگی دانشگاه جامع علمی - کاربردی جهاد دانشگاهی، مدیریت اسلامی را شیوه به‌کارگیری منابع انسانی و امکانات مادی، برگرفته از آموزه‌های اسلامی برای نیل به اهداف متأثر از نظام ارزشی اسلام دانست.

وی با استناد به کتاب مدیریت اسلامی حجت‌الاسلام ابراهیمی اظهار داشت: منظور از مدیریت اسلامی آن است که در عمل، اجرا و هدف آن ۱۷۱#&:عدالت اجتماعی» لحاظ شود و نهایتاً رضایت خدا و زندگی و معیشت افراد تأمین شود.

هاشم‌ورزی درباره اثر مورد نقد گفت: کتاب ۱۷۱#&:مدیریت اسلامی» در ۱۲ فصل تنظیم به نیت دوازده امام معصوم تنظیم شده و فصل آخر آن نیز به مقوله انتظار و جایگاه آن در مدیریت اسلامی می‌پردازد. این کتاب در سال ۱۳۷۳ از مباحث کلاسی حجت‌الاسلام والمسلمین، ابراهیم، استخراج و توسط دفتر تبلیغات اسلامی قم چاپ شده است.

* مدیریت امری ذاتی و اکتسابی است

در ادامه این نشست، مؤلف کتاب ۱۷۱#&:مدیریت اسلامی» به ایراد سخنرانی پرداخت و کارایی در مدیریت را امری دانست که هم نتیجه وراثت است و هم شایستگی‌های اکتسابی فرد.

حجت‌الاسلام ابراهیمی، برنامه‌ریزی را مقدم بر مدیریت دانست و گفت: آیه ۱۷۱#&:قَتَلَ الْإِنْسَانَ مَا أُكْفَرَهُ» در سوره مبارکه ۱۷۱#&:عبس»، این سوال را مطرح می‌کند که چه چیزی باعث کافر شدن انسان می‌شود، آن هم انسانی که از نطفه خلق شده است! مترجم و مفسر قرآن کریم افزود: در کتاب فقهی‌ام با عنوان ۱۷۱#&:تلقیح مصنوعی» بر اهمیت نطفه تأکید کرده‌ام و اینچنین نیست که فقط یک ماده پست باشد، بلکه از نظام مهندسی برخوردار است تا لقاح صورت گیرد.

این استاد حوزه علمیه قم با اشاره به آیات ۱۷۱#&:مِنْ أَيْ شَيْءٍ خَلَقَهُ * مِنْ نُطْقَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ» ادامه داد: تمام حرکت انسان از نطفه تا قیامت در یک برنامه‌ریزی کاملاً صحیح تنظیم شده است که همان ۱۷۱#&:قَدَرَهُ» در آیه یاد شده است. این راهی که باید طی شود، بسیار سهل است و این همواری راه توسط یک نیروی صورت گرفته که ما فوق انسان و همانا خداوند است.

نویسنده کتاب ۱۷۱#&:مدیریت اسلامی»، نظام خلقت را نظامی مهندسی شده معرفی کرد و افزود: مدیریت آن موضوعی است که در کانا، قار، مگده و دهه برنامه‌ریزی، دقت، نباشد، مدیریت منسجم‌تر است.

* دانشنامه مدیریت اسلامی در حال تدوین است

در ادامه، حجت‌الاسلام سیدمصطفی حسینی نیشابوری استاد حوزه و دانشگاه به ایراد سخنرانی پرداخت. وی این جلسه را الگویی از جلسات آزاد اندیشی بر محور علم و اخلاق دانست و گفت: چهار مرتبه کتاب ۱۷۱#&:مدیریت اسلامی» را مطالعه کرده‌ام و در مواجهه با این اثر که نزدیک دو دهه پیش نگاشته شده باید گفت در آن زمان دارای ایده‌های نویی بوده و حتی بسیاری از اصطلاحات

بومی‌سازی شده است.

حسینی نیشابوری با بیان اینکه کتاب‌های بسیاری در حوزه مدیریت اسلامی نوشته شده است، افزود: به نظر می‌رسد هنوز هم حق این مطلب ادا نشده است و بر همین اساس، اندیشکده اسوه با مدیریت آقای صلاحی در حال تدوین یک دانشنامه مدیریت اسلامی است.

وی درباره کتاب مدیریت اسلامی حجت‌الاسلام ابراهیمی گفت: در این کتاب بیش از آنکه بر مدیریت تأکید شود، تأکید روی اخلاق یک مدیر اسلامی بوده است. به بیان دیگر، در این کتاب اصول و مبانی مدیریت اسلامی نظیر مدیریت نیروی انسانی لحاظ نشده است.

نیشابوری ادامه داد: آنچه در کتاب مذکور وجود دارد، شاید 2 درصد از آن چیزی است که باید در بحث مدیریت اسلامی گفته شود. این استاد حوزه و دانشگاه سپس به بیان برخی مصادیق اشتباه در کتاب پرداخت و تصریح کرد: بهتر بود برخی مفاهیم در پاورقی توضیح داده می‌شد. «؛استناد به ادله‌ای که ارتباطی بین مطلب و دلیل وجود ندارد» دومین نقد حسینی نیشابوری به مؤلف کتاب مدیریت اسلامی بود و سومین انتقاد نیز «؛تکرار خسته کننده و غیر ضرور» برخی مطالب بود.

نیشابوری در ادامه به بیان برخی نقدهای دیگر پرداخت و چنین نتیجه گرفت که مؤلف کتاب «؛مدیریت اسلامی» می‌توانست از منابع بیشتری بهره گیرد و به بیان منابع و مآخذ بپردازد.

وی در پایان گفت: نقدهای بنده به معنای پایین آوردن ارزش کتاب نیست و نقد یک کتاب، بهترین هدیه‌ای است که می‌توان به نه‌بسنده آن، اعطا کرد.

*** شیعیان دچار آفت مزمنی به نام «؛رئیس‌ستیزی» هستند**

در ادامه جلسه، حجت‌الاسلام عباس قدس عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین به بیان نظرات خود درباره کتاب مدیریت اسلامی پرداخت.

وی در ابتدای سخنان خود با بیان اینکه کتاب مذکور در چهار بخش قابل نقد است، گفت: دو مطلب کلی و جزئی ابتدایی، نقد مثبت است و دو مطلب کلی و جزئی بعدی، نقد منفی!

این استاد دانشگاه، دارا بودن فهرست آیات، روایات و کتابنامه را جزو نقاط قوت کتاب «؛مدیریت اسلامی» دانست و افزود: سادگی و شیوایی در نگارش یکی از نقاط قوی کتاب است. همچنین بیان آیات و روایات متعدد را می‌توان از دیگر موارد مثبت کتاب دانست.

حجت‌الاسلام قدس، مد نظر داشتن هدف از مدیریت از مدیریت اسلامی را از دیگر نقاط قوت کتاب دانست و افزود: در فصل سوم این کتاب تعریف جدیدی از مدیریت ارائه می‌شود که جای تأمل دارد. همچنین در صفحه 82 کتاب نیز تعریف جدیدی از «؛مدار» ارائه شده است: ایشان «؛مدار» را چنین تعبیر کرده‌اند که دستور مدیر، خارج از توان فرد نباشد.

وی با اشاره به صفحه 121 کتاب اظهار داشت: مؤلف گرانقدر حجت‌الاسلام ابراهیمی با استفاده از فرمایش امام علی(ع) به «؛آفت رئیس‌ستیزی مزمن شیعی» اشاره شده که بسیار جالب است. این آفت از آن روست که شیعیان در طول تاریخ معمولاً ریاست و حکومت را در دست نداشتند، از این رو روحیه‌ای رئیس‌ستیز دارند و به نظر می‌رسد چندین نسل طول می‌کشد تا ما این آفت را از خودمان دور کنیم تا ولایت‌پذیری نزد ما محکم‌تر شود.

حجت‌الاسلام قدس، در ادامه نکات، با دای بهبود کتاب در تجدید چاپ‌های احتمالی بعدی، بیان کرد.

*** راز سن 63 سالگی نزد علامه حسن‌زاده**

در بخش پایانی جلسه، حجت‌الاسلام ابراهیمی به نقدهای مطرح شده پاسخ گفت. وی اظهار داشت: همه انتقادهایی که مطرح شد را وارد می‌دانم. با توجه به اینکه این کتاب حاصل تدریس در کلاس «؛مدیریت کارگزاران» است اگر قرار بود بار دیگر نام این کتاب را انتخاب کنم آن را به همین عنوان نامگذاری می‌کنم.

ابراهیمی ادامه داد: خدمت علامه حسن‌زاده بودم و صحبت از بوعلی شد که در سن 25 سالگی همه علوم زمان خود را مسلط بود. سپس از ایشان پرسیدم که انسان در چه سنی دست به قلم شود، خوب است؟ علامه پاسخ دادند: 63 سالگی سنی است که عقل ریاضی انسان یعنی عقل حسابگرش کامل شده است. من هم اگر قرار باشد این کتاب را تصحیح کنم، سال بعد این کار را می‌کنم که اندک، به حساب، ناض، «؛ده دهتا حما،تا» رسیده باشم.

*** مدیریت اسلامی باید برآمده از احادیث و روایات باشد**

به گزارش فارس، در پایان این نشست، محمد صلاحی رئیس «؛اندیشکده مدیریت اسوه» از بانیان خیر مدیریت اسوه و مدیران این اندیشکده تشکر و قدردانی کرد.

استاندار سابق خراسان رضوی ادامه داد: این اندیشکده سال گذشته به کمک وزارت علوم تأسیس شد و می‌خواستیم یک نهضتی برای احیاء و آموزش مدیریت اسلامی به منصفه ظهور برسد.

وی سپس به یکی از نکات مثبت کتاب حجت‌الاسلام ابراهیمی اشاره کرد و گفت: به نظرم یکی از نقاط قوت کتاب بخشی است که می‌گوید باید مدیریت علوم انسانی در راستای مدیریت عالم باشد.

رئیس اندیشکده مدیریت اسوه تصریح کرد: باید روی جامعه کار کنیم تا حدیثی و روایی بار بیاید نه اینکه زمانی شود که گفتند: حسبن کتاب الله! چون به فرموده خود پیامبر عظیم‌الشأن در حدیث متواتر تقلین، «؛کتاب و سنت» باید همراه با هم باشند.

وی ادامه داد: ما بیش از 58 هزار حدیث فقط در کتاب‌های «؛مستدرک الوسائل» و «؛وسائل الشیعه» داریم که یک منبع بالقوه به شمار می‌آید و باید هزاران نکات آموزنده از آنها استخراج کرد.

صلاحی در پایان تأکید کرد: باید تفوق مدیریت اسلامی در مدیریت غیر اسلامی را به دنیا هدیه دهیم. زمانی این امر محقق می‌شود

که پایلوت آن در یک جایی اجرا شود و نمونه‌هایی از آن را نشان دهیم.